

Інформаційна довідка щодо особливостей функціонування парламентських сайтів: структура, контент, методи оцінювання ефективності*

***Анотація.** Проаналізовано зміст, структуру та функціональність офіційних вебсайтів парламентів різних держав, зокрема Європейського Союзу, Канади та Великої Британії. Розглянуто типи контенту, формати документів, рівень відкритості даних, використання аналітичних інструментів, впровадження штучного інтелекту та способи взаємодії з громадськістю.*

***Ключові слова:** вебсайти парламентів, відкриті дані, цифровізація, законодавство, штучний інтелект, контент, публічна інформація, аналітика, електронна демократія.*

Вступ. Дослідницькою службою було сформовано запит до Європейського центру парламентських досліджень і документації (далі – ECPRD) щодо функціонування парламентських вебсайтів та методів і інструментів оцінювання їх ефективності. Всього отримано 32 відповіді, зокрема від Європейського Парламенту та 26 держав (Ізраїль вирішив не надавати відповідь).

Запит було структуровано у 9 запитань, тому аналіз відповідей надається по кожному питанню окремо.

Основна частина.

1. Типи розміщуваного контенту:

- *які основні категорії та типи контенту розміщено на вебсайті вашого парламенту?*

- *чи включає сайт розділи про роботу парламенту, а саме: новини; склад і структура парламенту; порядки денні; хронології засідань; результати голосувань; стенограми пленарних і комітетських засідань; закони, проекти законів та інші документи; аналітичні матеріали; доступ до публічної інформації; запити, петиції, обговорення тощо?*

Більшість інформації та прикріплених файлів на офіційних вебсайтах парламентів розміщується у форматах HTML, PDF та DOCX, графічний контент у форматах JPG, PNG, GIF, а аудіо та відеофайли – MP4. Відкриті дані найчастіше розміщуються у форматі XML та/або JSON.

Основні розділи вебсайтів містять інформацію про роботу парламенту, а саме: законодавчі ініціативи та документи, що стосуються законодавчого процесу; інформацію про депутатів та парламентські комітети; прямі трансляції відкритих засідань парламенту та архіви записів; порядки денні; останні новини; законодавство; міжнародну діяльність; інформацію щодо відвідання будівлі парламенту. Окремі вебсайти парламентів містять іконки для безбар'єрної доступності та безбар'єрної мови (наприклад, вебсайт парламенту Австрії та Бельгії).

На багатьох вебсайтах окремі розділи присвячені історії парламентаризму та національній спадщині (наприклад, вебсайти парламентів Австрії, Естонії, Фінляндії, Франції, Бельгії, Болгарії, Данії, Норвегії), а також мистецькій (наприклад, вебсайти парламентів Бельгії та Норвегії) і культурній тематиці (наприклад, вебсайт парламенту Португалії).

Деякі відповіді підкреслюють наявність на вебсайтах розділу про освітні центри для громадськості (наприклад, вебсайти парламентів Іспанії, Норвегії та Румунії) та вебсторінок для розміщення оголошень про вакансії у секретаріатах парламентів (наприклад, вебсайти парламентів Бельгії та Молдови).

Вебсайти Палати громад Канади, Сенату Канади та Бібліотеки використовують html-код.

Значна частина інформації, яку публікує парламент Великої Британії, розміщується на окремих вебсайтах, підв'язаних до головного вебсайту парламенту. До них належать:

- members.parliament.uk – інформація про всіх парламентарів;
- whatson.parliament.uk – інформація про щоденну діяльність парламентарів;
- committees.parliament.uk – інформація про роботу парламентських комітетів;
- bills.parliament.uk – інформація про законодавчі акти;
- hansard.parliament.uk – записи дебатів у двох палатах парламенту;
- petition.parliament.uk – інструмент для громадських ініціатив та моніторингу петицій, формування тематики обговорення в парламенті;
- commonslibrary.parliament.uk – дослідницькі брифінги для представників Палати громад;
- lordslibrary.parliament.uk – дослідницькі брифінги для представників у Палаті Лордів;
- post.parliament.uk – дослідницькі брифінги для представників обох палат, які спеціалізуються на питаннях науки та технологій.

Аналогічно Європейський Парламент (далі – ЄП) має близько 140 різних, але пов'язаних між собою вебсайтів, що містять інформацію про діяльність ЄП, а також онлайн-спільнот.

На офіційному вебсайті Палати депутатів Румунії (www.cdper.ro) є окремий розділ з економічною інформацією для населення.

В усіх державах вебсайти парламентів мають англomовну версію, однак окремі держави зазначають про менший обсяг інформації доступних користувачів у таких версіях (наприклад, вебсайти Бундестагу та парламенту Швеції).

Крім того, деякі парламенти мають дві версії вебсайтів – для громадськості та працівників парламенту з спеціальним доступом (наприклад, Велика Британія).

2. Структура інформації:

- *як організована структура інформації на сайті?*
- *чи існує ієрархія розділів або сервісів?*

Офіційні вебсайти парламентів організовано органічно та функціонально задля можливості користування будь-якої категорії населення. Як правило, офіційні вебсайти парламентів організовано як портали із доступом до всіх його розділів і сторінок із головної сторінки. Інформація на порталах поділяється на зовнішню (Інтернет) і внутрішню (Інтранет).

Вебсайт Сенату Бельгії складається з двох частин. Одна частина генерується різними базами даних про законодавство, персональну інформацію

та порядок денний, а інша – координується відділом комунікацій Сенату, що викладає новини, інформацію про історію парламенту тощо.

Водночас кожен розділ на головному сайті парламенту Данії має власну ієрархію підрозділів і сторінок, а кожен підсайт має власне головне меню з підрозділами і сторінками.

На вебсайті Естонії існує ієрархія, яка дозволяє чітко розділити доступ, завантаження, трафік та логічну взаємодію всіх парламентських вебресурсів. Кожен головний розділ має власну ієрархію підрозділів, сторінок і служб, що забезпечує організовану та ефективну навігацію для користувачів.

Парламент Фінляндії зазначає, що кожен розділ їх вебсайту поділено на підрозділи та сторінки. Наразі ієрархія вебсайту містить велику кількість підрівнів і тому розпочато проєкт щодо оновлення вебсайту. Одна з цілей – реструктуризація контенту і його організація таким чином, щоб користувачі переходили до підрівнів через головну сторінку. Це забезпечить більш зрозумілу навігацію.

3. Аналітичний інструмент відвідуваності:

• *чи використовуєте інструменти збору та обробки даних щодо відвідуваності сайту парламенту? Якщо так, то які (наприклад, Google Analytics чи, можливо, якийсь інший)?*

На вебсайтах ЄП використовується аналітика Piano, а також дані журналів.

Для збору та обробки даних про відвідуваність сайту повністю або частково використовується Google Analytics на вебсайтах парламентів Вірменії, Боснії і Герцеговини, Канади, Естонії, Греції, Угорщини, Литви, Португалії, Румунії, Іспанії, Туреччини та Палати общин Великої Британії (одночасно із використанням Hotjar).

Однак у відповіді Канади зауважено, що користувачі можуть відмовитися від збору даних Google Analytics, «вимкнувши або відмовившись від файлів cookie, вимкнувши JavaScript у браузері або використовуючи Google Analytics Opt-Out Browser Add-On».

Інструментом для аналізу вебтрафіку на головному вебсайті парламенту Австрії (<https://www.parlament.gv.at>) є Matomo. Існують інші інструменти для моніторингу певних показників, таких як перегляди відео (NPAW) і використання пошуку на вебсайті (Elastic/Kibana). Крім того, журнали сервера зберігаються протягом обмеженого періоду часу.

Так само інструментом Matomo користуються на вебсайтах німецького Бундесрату та Бундестагу, парламентів Швеції та Норвегії (одночасно із інструментом Hotjar для деяких дій відстеження, наприклад, збір відгуків користувачів).

Для аналізу трафіку на вебсайтах парламентів Данії та Фінляндії використовується данський інструмент Siteimprove.

Для аналізу відвідуваності вебсайту парламенту Нідерландів використовується Google Search Console і Piwik.

Поки що інструменти збору та обробки даних щодо відвідуваності сайту не використовуються взагалі на вебсайтах парламентів Бельгії та Болгарії. Сейм Польщі зазначає, що наразі вони не використовують такі інструменти для збору

та обробки даних трафіку на <https://www.sejm.gov.pl>. Кілька років тому вони вимкнули цю опцію через появу занепокоєння щодо можливості профілювання користувачів, обробки конфіденційних даних і вибору конкретних інструментів. Для оцінки навантаження на окремі системи вони використовують лише звіти, створені аналізаторами мережевого трафіку та реєстраторами навантаження активних мережевих пристроїв.

В Угорщині наразі вивчається потенційне застосування вбудованих інструментів збору даних Lifefay.

4. Якщо відповідь на питання 3 позитивна, то якими є періоди аналізу даних:

- *чи можете поділитись даними щодо переглядів за 2024 рік?*
- *якщо ні, то чи можете поділитись даними за січень 2025 року?*

За запитом парламенти Угорщини, Нідерландів, Норвегії, Румунії, Іспанії, Швеції, Естонії, німецьких Бундесрату та Бундестагу, Португалії, Греції та Туреччини можуть надавати доступні їм дані щодо загальної активності користувачів у зведеній та деперсоналізованій формі за умови, що це не загрожує кібербезпеці.

4.1. Основні показники роботи вебсайтів:

• *чи доступні дані для аналізу? Якщо так, то цікавить по основному (найбільш відвідуваному) домену в заданий період:*

- *кількість переглядів;*
- *кількість унікальних користувачів;*
- *середня глибина перегляду користувачем;*
- *середній час взаємодії на активного користувача;*
- *показник відмов (bounce rate).*

У січні 2025 року на вебсайті парламенту Румунії було близько 398 тис. відвідувачів.

У цей же період відвідуваність вебсайту парламенту Туреччини склала:

- 224 244 користувача;
- 190 100 унікальних користувачів.

Водночас Інтернет-портал <http://www.bundestag.de> зареєстрував приблизно 80,5 мільйонів переглядів у 2024 році.

Вебсайти парламенту Португалії за 2024 рік сягнули 5 986 256 відвідувачів, а у Греції – 3 021 282 відвідувачів.

Детальніші дані див. у Додатку 3 щодо кожного вебсайту парламенту окремо.

4.2. Географія аудиторії:

• *чи є дані про аудиторію за країнами (або у відсотках щодо громадян та іноземців)?*

• *чи поділитесь даними щодо розподілу аудиторії за тендером, віком, місцем відвідання сайту (наприклад, топ-5 міст) тощо?*

За останні 12 місяців, за винятком Сполученого Королівства, найбільша кількість відвідувань вебсайту парламенту Великої Британії була з:

- США;
- Німеччини;
- Франції;

- Іспанії;
- Італії.

Вебсайт парламенту Вірменії найбільше відвідують користувачі з Вірменії. Інші дані відсутні. А вебсайт парламенту Греції найбільше відвідують представники таких країн: Німеччини; Кіпру; США; Великої Британії; Нідерландів; Бельгії; Франції; Австрії; Італії; Індії.

Із 190 100 унікальних користувачів 170 253 відвідали вебсайт із Туреччини.

Детальніші дані див. у Додатку 4 щодо кожного вебсайту парламенту окремо.

4.3. Джерела трафіку:

• *чи доступні дані про джерела трафіку у відсотковому співвідношенні? Якщо так, то які: пошукові (із зазначенням топ-5 пошукових запитів); прямі, у т.ч. соціальні та реферальні (топ-5 сайтів, з яких користувачі переходять на сайт парламенту).*

Детальні дані про джерела трафіку див. у Додатку 5.

4.4. Популярні сторінки:

- *які сторінки на сайті є найбільш популярними за відвідуваністю?*

На вебсайтах ЄП у 2024 році це був контент, пов'язаний з виборами.

В Австрії на вебсайті парламенту найпопулярнішими є сторінки щодо міністерських позицій та біографії членів парламенту. Наступними за популярністю є сторінки:

- <https://www.parlament.gv.at/aktuelles/news/Wahl-2024-Endergebnis-liegt-vor/>
- <https://www.parlament.gv.at/erleben/fuehrungen/einzelpersonen/index.html>
- <https://www.parlament.gv.at/recherchieren/personen/nationalrat/sitzplan>
- <https://www.parlament.gv.at/recherchieren/personen/bundesregierung/index.html>
- <https://www.parlament.gv.at/en>

У Сенаті Бельгії відсутні офіційні дані. Однак, із коментарів відвідувачів вебсайту, найбільш популярними є розділи новин та соціальні мережі Сенату серед молодшої аудиторії.

На вебсайті Бундестагу найпопулярніші сторінки: члени парламенту; парламент; документи.

Оскільки це не стосується конкретних даних, можна сказати, що найпопулярнішими сторінками на Parliament.uk є, як правило, сторінки про відвідування та екскурсії парламентом, а також сторінки про вибори та голосування.

Детальніші дані див. у Додатку 6.

5. Наявність спеціалізованих сервісів для роботи з законодавством:

• *чи існують на сайті парламенту або взагалі в країні спеціалізовані сервіси для роботи з нормативними документами, орієнтовані на юристів,*

державних службовців, адвокатів, судову гілку, представників міністерств тощо?

- якщо так, то ці сервіси є комерційними чи державними, безплатними чи платними?

В деяких державах існують спеціалізовані сервіси для роботи з нормативними документами, орієнтовані як на звичайних громадян, так і на юристів, держслужбовців, суддів, адвокатів тощо. Це, наприклад, ЄП, Австрія, Угорщина, Естонія, Канада, Данія, Фінляндія, Німеччина, Польща, Греція.

Сайти надають загальнодоступну інформацію для роботи із законодавством у Вірменії, Бельгії, Боснії і Герцеговині, Румунії, Швеції тощо.

Вся інформація є публічною і безкоштовною.

6. Формат викладання інформації про законодавство:

- який розмір бази даних законодавства, її склад і в якому форматі подається інформація – гіпертекстовий HTML чи TXT, PDF, DOC(X), інший або вона не публікується взагалі?

Більшість країн подають інформацію в кількох форматах – переважно HTML та PDF, часто також DOC(X), TXT, XML, JSON:

HTML використовують майже всі країни як основний формат для вебперегляду (наприклад, ЄП, Канада, Фінляндія, Данія, Польща, Естонія, Бундестаг, Швеція, Велика Британія);

PDF – основний для офіційних документів, законопроектів, стенограм (Бельгія, Німеччина, Румунія, Болгарія, Туреччина тощо);

DOCX / RTF / TXT / ODT – додаткові формати, доступні для завантаження або редагування (наприклад, Естонія, Болгарія, Литва);

XML / JSON / CSV – використовуються для відкритих даних або API-доступу (Канада, Швеція, Польща, Естонія).

Великі обсяги інформації (понад 500 ГБ – ТБ):

Держава	Обсяг бази	Коментар
Румунія	~2 ТБ	Законодавчі акти у форматах HTML, PDF, DOCX
Польща	~600 ГБ	Включає документи з 1989 року, трансляції, API
Бельгія (Палата)	"Сотні гігабайт"	Статичні файли (PDF, HTML, TXT, XML) + пошукова система
Швеція	~600 000 документів	У форматах HTML, PDF, CSV, XML, JSON, SQL

Середній обсяг (десятки – сотні ГБ):

Держава	Обсяг	Коментар
Боснія і Герцеговина	~108 ГБ	46 466 документів
Греція	~65 ГБ	HTML + PDF + метадані
Бельгія (Сенат)	~25 000 документів	У форматах PDF та HTML

Держава	Обсяг	Коментар
Угорщина	"кілька ГБ"	HTML і PDF, дані парламентських процесів

7. Використання штучного інтелекту:

• чи використовується штучний інтелект при роботі з нормативними документами? Якщо так, то наведіть, будь ласка, приклади.

У більшості країн штучний інтелект (далі – ШІ) на вебсайтах парламентів або ще не використовується, або знаходиться на стадії впровадження, тестування чи пілотних проєктів. Лише деякі парламенти вже активно застосовують ШІ на вебсайтах у конкретних процесах, переважно для розпізнавання мовлення, транскрипції стенограм, перекладу або пошуку в базах даних.

Країни, де ШІ вже використовується:

- Естонія активно застосовує ШІ для розпізнавання мовлення, пошуку в базах відкритих даних, тестує різні інструменти й проводить навчання. Є пошуковий помічник ШІ;

- Данія використовує ШІ для обробки текстів і створення офіційних звітів пленарних засідань;

- Фінляндія проводить тестування застосувань ШІ, зокрема для транскрипції дебатів і використання Microsoft Copilot у роботі держслужбовців;

- Угорщина має інфраструктуру для інтеграції ШІ в систему розпізнавання мовлення (Speechmatics) для стенографістів;

- Литва застосовує перекладацьку програму TILDE з плагіном ШІ, а на індивідуальному рівні використовуються ChatGPT, Claude AI, Copilot;

- Норвегія використовує ШІ для розпізнавання мовлення, автоматичного маркування метаданих, але з суворим внутрішнім регулюванням. Весь контент перевіряється вручну;

- Польща почала впровадження ШІ у вигляді модулів для виявлення мови ворожнечі в консультаційних платформах та підтримки аналітики для експертів.

Країни, де ШІ ще не використовується, але тривають підготовчі роботи або пілотні проєкти:

- Бельгія має пілотний проєкт із ШІ для обробки стенограм; у Сенаті планується чат-бот;

- Греція розробляє проєкт ШІ для категоризації документів відповідно до класифікації Eurovoc;

- Велика Британія вивчає можливості використання ШІ для організації та пошуку парламентських матеріалів, але конкретні приклади поки відсутні.

ШІ поки що не використовується на вебсайтах парламентів Албанії, Вірменії, Австрії, Бельгії (фактично), Боснії і Герцеговини, Канади (частково), Німеччини (обидві палати), Греції (наразі), Іспанії, Молдови, Португалії, Румунії, Туреччини, Швеції, і частково Нідерландів.

У Канаді використання ШІ на вебсайті парламенту обмежене лише в окремих частинах, як-от візуалізація даних через Power BI у Бібліотеці парламенту, але не в роботі з нормативними актами.

8. Доступ до інформації:

- які ліцензії застосовуються для доступу до інформації на сайті?

У більшості випадків доступ до інформації на парламентських вебсайтах вільний і не вимагає спеціальних ліцензій, однак у деяких країнах застосовуються умови використання відкритих ліцензій, зокрема Creative Commons:

- Австрія – для відкритих даних діє ліцензія Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0), що дозволяє вільне використання з обов'язковим посиланням на джерело. Решта інформації доступна безкоштовно з можливістю персоналізації після входу;

- Молдова – інформація доступна за ліцензією CC BY-SA 4.0, що дозволяє поширення з умовою зазначення авторства та використання на тих самих умовах;

- Нідерланди – мають відкритий портал даних парламенту, де поширення і використання відбувається згідно з моделлю відкритих даних (деталі вказано на самому порталі).

Країни, де діє відкритий доступ без формалізованої ліцензії:

- Бельгія (Сенат) – вся інформація доступна вільно й анонімно та без необхідності отримання ліцензії;

- Португалія – відкритий доступ за замовчуванням. Якщо якийсь контент має обмеження або авторські права – про це чітко вказано на сайті;

- Велика Британія (Палата общин) – парламентські матеріали є публічними і не потребують спеціальних ліцензій.

- *чи здійснюється доступ через персональний кабінет (потребує реєстрації) чи інформація доступна без обмежень?*

У більшості країн інформація на парламентських вебсайтах є відкритою та не потребує реєстрації. Доступ до законодавчих документів та іншого публічного контенту здійснюється без обмежень, однак у деяких випадках існують додаткові сервіси або функції, які потребують створення персонального кабінету або входу в систему.

Доступ без обмежень (не потрібна реєстрація):

ЄП – усі сайти відкриті для публіки;

Бельгія (Сенат) – повністю відкритий доступ;

Німеччина (Бундестаг) – безкоштовний доступ до всіх розділів сайту;

Молдова – без реєстрації і відкритий доступ до всієї інформації;

Польща (Сейм) – відкрита система та не потребує облікового запису.

Форми для зворотного зв'язку також доступні без входу;

Швеція – повністю відкритий доступ без облікових записів;

Велика Британія (Палата общин) – доступ вільний; певні внутрішні ресурси обмежені для персоналу, але не стосуються загальнодоступної інформації.

Відкритий доступ із додатковими функціями під час реєстрації:

Литва – основна інформація доступна без обмежень, але зареєстровані користувачі можуть подавати петиції, підписуватися на оновлення, налаштовувати пошук тощо;

Португалія – більшість контенту доступна відкрито, проте окремі функції (через особистий кабінет) вимагають реєстрації.

Частково обмежений доступ (тільки внутрішні мережі):

Угорщина – основна частина інформації вільна для перегляду. Внутрішні ресурси або запити з обмеженим доступом потребують пароля (лише для внутрішніх користувачів або закритої групи).

• *як організована взаємодія з громадськістю?*

Взаємодія з громадськістю на парламентських сайтах більшості країн організована відкрито, з використанням різних цифрових каналів. В багатьох випадках включає інтерактивні інструменти, що дозволяють громадянам брати участь у законотворчому процесі або отримувати інформацію.

Більшість парламентів надають вільний доступ до інформації та пропонують електронні засоби зв'язку:

контактні форми, спеціальні електронні адреси, а також можливість звернення телефоном або поштою (наприклад, Бельгія, Молдова, Швеція, Туреччина, Греція);

запити на доступ до публічної інформації або скарги доступні онлайн без реєстрації (наприклад, Албанія, Туреччина);

сторінки у соціальних мережах та розсилки використовуються для поширення новин та відповідей (наприклад, Естонія, Бельгія, Фінляндія);

деякі країни мають електронні петиції або спеціальні розділи для громадських ініціатив (наприклад, Канада, Фінляндія, Молдова).

Спеціальні цифрові сервіси для участі:

у Фінляндії діє платформа «Громадянська ініціатива», яка дозволяє подавати законопроекти, що отримали щонайменше 50 000 підписів;

у Канаді громадяни можуть подавати петиції, виступати перед комітетами, спілкуватися з депутатами та дивитися засідання онлайн через ParlVu/SenVu;

у Португалії та Естонії функціонують платформи для громадських консультацій;

Молдова впровадила функцію електронної петиції через сайт парламенту.

Формати залучення громадян:

прямі трансляції парламентських засідань і онлайн-доступ до стенограм (Канада, Норвегія, Швеція, Естонія);

відвідування парламенту та організація зустрічей з депутатами (наприклад, Фінляндія, Канада);

програми залучення молоді, зокрема у Сенаті Канади (програма SENgage).

9. Відкриті дані:

• *як на сайті парламенту організовано доступ до відкритих даних парламенту?*

• *які саме дані збираються, як часто вони оновлюються, чи існує спеціалізований портал відкритих даних саме для членів парламенту та/або персоналу, або тільки загалом для країни?*

У багатьох державах доступ до відкритих даних парламенту організовано через спеціальні цифрові портали або API, які дозволяють отримувати інформацію в структурованому вигляді, переважно у форматах XML або JSON. У більшості випадків ці платформи відкриті для всіх зацікавлених користувачів – журналістів, дослідників, громадян.

ЄП. Має окремий сайт відкритих даних: <https://data.europarl.europa.eu>. Тут можна знайти законодавчі документи, інформацію про депутатів, голосування

тощо. Дані регулярно оновлюються. Спеціального доступу лише для депутатів немає.

Австрія. Пропонує 25 наборів відкритих даних, які щодня оновлюються. Дані доступні у форматі JSON. Весь контент також розміщено на національному порталі відкритих даних (data.gv.at). Спеціального порталу для депутатів немає.

Данія. Має сучасний портал відкритих даних (oda.ft.dk), який використовує протокол OData. Дані включають законопроекти, голосування, стенограми, інформацію про депутатів. Усе оновлюється в реальному часі. Окремого доступу для персоналу парламенту не передбачено.

Естонія. Доступ надається через API (api.riigikogu.ee) з можливістю отримувати JSON-дані. Включає інформацію про законодавчу діяльність, голосування тощо. Дані оновлюються згідно з парламентським графіком. Портал доступний усім, без обмежень.

Фінляндія. Підтримує відкриті дані щодо законодавства, депутатів, відвідуваності, голосувань. Дані оновлюються щоденно, але є винятки. Використовується окремий додаток для відкритих даних парламенту. Проте дані не прив'язані до загальнонаціонального порталу.

Франція. Має власний сайт відкритих даних парламенту: <https://data.assemblee-nationale.fr>. Там зібрані законопроекти, голосування, профілі депутатів та інші документи. Портал відкритий для всіх користувачів.

Норвегія. Пропонує як API, так і готові візуалізації через сайт data.stortinget.no. Включає записи голосування, питання, дані про депутатів тощо. Дані вільні для використання відповідно до норвезької ліцензії на публічні дані. Ведеться робота над розширенням порталу.

Польща. Парламент Польщі забезпечує повну відкритість даних у реальному часі. Депутати мають планшети, через які можуть подавати запити, отримувати повідомлення, брати участь у засіданнях. Доступ до API надається всім користувачам без обмежень.

Швеція. Є окремий портал для депутатів. Відкриті дані охоплюють документи, запити, голосування, профілі депутатів, трансляції. Дані оновлюються часто: від щоденного оновлення до режиму реального часу (залежно від типу інформації).

Велика Британія (Палата общин). Велику частину відкритих даних публікують парламентські бібліотеки. Доступна інформація про склад парламенту, законопроекти, петиції, витрати депутатів тощо. Все подано у форматі XML або JSON. Є спеціальний розділ для багаторазового використання даних.

Держави з частково організованим або обмеженим доступом:

у Бельгії, Литві, Молдові, Угорщині, Вірменії доступ до відкритих даних існує, але або в обмеженому доступі, або з труднощами в доступі. Наприклад, у Бельгії лише частина даних доступна через REST API, в Угорщині потрібна авторизація для використання API, а в Молдові – дані доступні публічно, але не в форматі відкритих машинозчитуваних наборів;

у Португалії доступ до відкритих даних є як для громадян, так і для парламенту через окремі портали.

Держави без системи відкритих даних парламенту – Румунія, Німеччина (Бундесрат), Греція, Боснія і Герцеговина поки не мають повноцінної системи відкритих даних або не надали офіційної інформації про її функціонування.

Висновки. Вебсайти парламентів є надзвичайно важливими цифровими інструментами для забезпечення прозорості, доступу до інформації та залучення громадськості до законодавчого процесу. Вони містять широкий спектр контенту – від законодавчих документів і стенограм до петицій, новин, освітніх матеріалів та відкритих даних. Структура вебсайтів переважно організована ієрархічно й зрозуміло, що сприяє зручній навігації користувачів. Більшість країн використовують сучасні аналітичні інструменти (Google Analytics, Matomo, Siteimprove) для відстеження кількості відвідувачів вебсайтів, а також забезпечують відкритий доступ до інформації, часто із використанням ліцензій Creative Commons. Хоча повноцінне впровадження штучного інтелекту на парламентських вебсайтах є пілотним проєктом, низка держав вже активно тестує та використовує його для автоматизації трансляцій, транскрипцій, перекладів та покращення пошуку. Загалом, цифрові платформи парламентів демонструють значний прогрес у напрямі відкритості, зручності та технологічної інноваційності.

*Дослідницька служба
Верховної Ради України*

** Цей документ підготовлений Дослідницькою службою Верховної Ради України як довідковий інформаційно-аналітичний матеріал. Інформація та позиції, викладені в документі, не є офіційною позицією Верховної Ради України, її органів або посадових осіб. Цей документ може бути цитований, відтворений та перекладений для некомерційних цілей за умови відповідного посилання на джерело.*